

Co-funded by
the European Union

DECIZII DESPRE COPII, FĂRĂ COPII

Participarea copiilor la deciziile publice
locale în România: între obligații legale și
practică foarte limitată

CUPRINS

Rezumat executiv	3	
I. Cadrul legislativ privind participarea tinerilor și a copiilor.....	5	
<i>Evoluția cadrului legislativ privind participarea tinerilor și a copiilor</i>		
<i>Ce s-a schimbat prin Legea nr. 295/2024?</i>		
<i>Alte forme instituționalizate de participare</i>		
<i>Legi care rămân pe hârtie? Lipsa unor mecanisme eficiente de monitorizare și evaluare</i>		
II. Unde suntem cu implicarea copiilor în decizia publică?.....	11	
<i>Metodologie</i>		
<i>Întrebarea 1. Începând cu anul 2025, instituția dumneavoastră a organizat o sesiune anuală de consultare cu copiii prevăzută de Legea nr. 295/2024?.....</i>		12
<i>Întrebarea 2. În ultimii 3 ani, ați organizat alte tipuri de activități de consultare cu copiii?.....</i>		13
<i>Întrebarea 3. Ce mecanisme, structuri sau instrumente de participare și consultare a tinerilor, respectiv a copiilor cu vârsta cuprinsă între 14 și 18 ani, există la nivelul instituției dumneavoastră?.....</i>		15
<i>Întrebarea 4. Există, la nivelul unității administrativ-teritoriale, un Consiliu al Tinerilor sau al Copiilor sau o altă structură consultativă similară constituită pe lângă Consiliul Local?.....</i>		17
<i>Întrebarea 5. Autoritatea publică locală a acordat sau acordă finanțări nerambursabile pentru proiecte destinate copiilor sau tinerilor?.....</i>		19

REZUMAT EXECUTIV

Cadrul legislativ din România privind participarea tinerilor la luarea deciziilor publice a evoluat treptat în ultimele două decenii. Acesta include atât reglementări generale privind participarea tinerilor cu vârste între 14 și 35 de ani, cât și prevederi mai recente care recunosc explicit dreptul copiilor cu vârste între 14 și 18 ani de a participa la procesele decizionale. Dacă reglementările inițiale au urmărit în principal încurajarea implicării civice a tinerilor și a participării acestora la viața publică, cadrul legislativ recent privind drepturile copilului introduce obligații specifice pentru autoritățile publice de a consulta copiii în legătură cu deciziile care le afectează drepturile și interesele. Astfel, legislația recunoaște, cel puțin la nivel formal, rolul copiilor în procesul decizional și prevede mecanisme de consultare atât la nivel local, cât și central.

Pentru a evalua în ce măsură aceste prevederi se reflectă în practica autorităților publice, CRPE a analizat mecanismele de consultare și participare, precum și formele de sprijin financiar disponibile pentru copii și tineri în cele 319 de orașe și municipii din România. Deși interesul principal al analizei a fost participarea copiilor, demersul a inclus și mecanismele dedicate tinerilor, pentru a înțelege cadrul mai larg al participării civice, având în vedere că instrumentele destinate copiilor sunt încă limitate.

Susținem la CRPE de ani de zile că democrația noastră are nevoie de mult mai multă implicare civică pentru a o îmbunătăți, iar acest lucru trebuie exersat de la vârste cât mai fragede. Ne bucurăm că avem un cadru formal care recunoaște participarea copiilor ca fiind esențială în procesele publice, dar practica de zi cu zi ne arată că, de cele mai multe ori, copiii și tinerii sunt ignorați.

Principalele constatări indică un decalaj semnificativ între cadrul legislativ și practicile autorităților locale:

- **Consultarea anuală a copiilor rămâne insuficient implementată.** Doar 11,4% dintre autoritățile publice locale (orașe și municipii) care au răspuns solicitării noastre (27 din 237) au raportat organizarea unor sesiuni anuale de consultare a copiilor care corespund cerințelor introduse prin Legea nr. 295/2024. Procentul redus indică faptul că prevederile legislative nu sunt încă transpuse în practică la scară largă și, în multe cazuri, nici măcar cunoscute.
- **Mecanismele mai largi de consultare a copiilor sunt, de asemenea, limitate.** Doar 16,7% dintre autoritățile care au răspuns solicitării noastre (39 din 234) au raportat forme de consultare ale copiilor, precum consilii consultative, bugetare participativă, consultări organizate în spații publice sau licee și chestionare aplicate în școli.
- **Consultarea este frecvent confundată cu informarea sau participarea la activități educaționale și recreative.** În răspunsurile primite au fost menționate campanii de informare, activități educaționale, vizite la primărie sau vizite organizate în cadrul programelor „Școala Verde” și „Școala Altfel”, evenimente recreative etc., deși acestea nu presupun, în cele mai multe cazuri, colectarea opiniilor și propunerilor copiilor. Această confuzie indică o înțelegere încă limitată a consultării ca proces prin care copiii își exprimă punctele de vedere asupra deciziilor care îi privesc.
- **Structurile instituționale dedicate reprezentării copiilor sunt rare. Doar 5 orașe au raportat existența unor consilii dedicate exclusiv copiilor.** În total, numai 28 de autorități din cele 228 care au răspuns solicitării, reprezentând 12,3%, au menționat existența unor consilii consultative pentru copii sau tineri.

- **Finanțarea inițiativelor copiilor și tinerilor rămâne insuficientă.** Deși noul cadru legislativ privind participarea copiilor nu introduce o obligație explicită de alocare a unor resurse financiare pentru acest scop, *Legea nr. 350/2006 a tinerilor* prevede alocarea de fonduri publice destinate organizațiilor de tineret și activităților pentru tineret. Cu toate acestea, doar **32% dintre autoritățile care au răspuns solicitării (73 din 228)** au raportat forme de finanțare pentru proiecte, majoritar prin mecanisme bazate pe *Legea nr. 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general*, dar și prin alte instrumente, precum bugetarea participativă sau alocări bugetare distincte. În absența resurselor dedicate, capacitatea copiilor și tinerilor de a transforma ideile în inițiative concrete la nivelul comunității rămâne limitată.
- **Lipsa mecanismelor de monitorizare și transparență afectează relevanța consultărilor.** Chiar și acolo unde sunt organizate consultări, răspunsurile primite nu clarifică suficient ce se întâmplă ulterior cu opiniile, propunerile și ideile formulate de copii și tineri. Lipsesc informațiile sistematice privind preluarea acestora în politicile publice, justificarea deciziilor autorităților și comunicarea rezultatelor către participanți. În aceste condiții, consultarea riscă să rămână un exercițiu formal, fără o legătură demonstrabilă cu procesul decizional.
- **Legea nr. 295/2024 pentru completarea Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului consolidează obligația autorităților publice de a consulta copiii cu vârste între 14 și 18 ani, dar implementarea acesteia rămâne dificil de evaluat în absența unui mecanism clar de monitorizare și raportare publică.** Deși ghidurile metodologice aprobate prin Ordinul nr. 1541/2025 standardizează organizarea și raportarea activităților de consultare, acestea nu stabilesc cine monitorizează aplicarea legii, cât de des se realizează evaluările și cum este verificată respectarea obligațiilor legale. În plus, nu au fost identificate evaluări naționale publice privind implementarea legii, ceea ce limitează transparența și responsabilizarea autorităților și face dificilă evaluarea progresului și a impactului consultărilor asupra deciziilor publice.
- **237 de autorități publice locale au răspuns solicitării noastre, care a inclus 5 întrebări, iar o parte dintre acestea nu au răspuns specific la fiecare întrebare.** Non-răspunsurile au fost eliminate din baza de calcul a fiecărei întrebări. Solicități de informații au fost transmise către toate orașele și municipiile din România, în număr total de 319.

Analiza noastră subliniază că recunoașterea legislativă a dreptului copiilor de a participa la deciziile publice nu este însoțită, la nivel local, de mecanisme, resurse și capacitate administrativă suficiente pentru exercitarea efectivă a acestui drept. Consultările sunt foarte limitate ca amploare, structurile de reprezentare sunt rare, finanțarea este insuficientă, iar transparența privind utilizarea propunerilor primite rămâne redusă. Aceste limite se înscriu, de altfel, în contextul mai larg al interesului limitat al autorităților publice locale de a organiza consultări credibile și structurate cu cetățenii.

Prin urmare, provocarea nu mai este doar recunoașterea dreptului copiilor de a fi consultați, ci construirea unor mecanisme funcționale prin care opiniile lor să fie colectate în mod regulat, analizate, integrate în deciziile publice atunci când este cazul și urmate de un răspuns transparent din partea autorităților. Fără aceste condiții, există riscul ca participarea copiilor să rămână mai degrabă o bifă birocratică decât o practică reală de guvernare locală chiar și atunci când numărul de consultări, cel puțin pe hârtie, va fi superior.

I. CADRUL LEGISLATIV PRIVIND PARTICIPAREA TINERILOR ȘI A COPIILOR

Cadrul legislativ din România privind participarea la luarea deciziilor publice a evoluat treptat în ultimele două decenii. Acesta cuprinde atât reglementări generale privind participarea tinerilor cu vârste între 14 și 35 de ani, cât și prevederi mai recente care recunosc explicit dreptul copiilor cu vârste între 14 și 18 ani de a participa la procesele decizionale. Dacă primele reglementări urmăreau în principal încurajarea implicării civice a tinerilor și a participării acestora la viața publică, noul cadru legislativ privind drepturile copilului introduce obligații specifice pentru autoritățile publice de a consulta copiii în legătură cu deciziile care le afectează drepturile și interesele. Astfel, legislația prevede acum mecanisme obligatorii de consultare a copiilor, atât la nivelul autorităților publice locale, cât și centrale, recunoscând, cel puțin la nivel legislativ, rolul acestora în luarea deciziilor publice.

Evoluția cadrului legislativ privind participarea tinerilor și a copiilor

Principalul act normativ care reglementează participarea tinerilor în România este Legea nr. 350/2006 - Legea Tinerilor, care stabilește principiile generale, drepturile și mecanismele instituționale privind politicile de tineret și participarea tinerilor. Legea definește tinerii drept persoanele cu vârste cuprinse între 14 și 35 de ani și le recunoaște dreptul de a participa activ la viața publică, economică, socială, culturală și politică. Totodată, aceasta stabilește responsabilitatea autorităților publice de a crea oportunități prin care tinerii să poată contribui la procesele decizionale și de a sprijini implicarea lor civică.

Este important de specificat că Legea nr. 350/2006 nu se limitează doar la stabilirea unor principii generale, ci introduce și obligații specifice pentru autoritățile publice. Autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și instituțiile publice care implementează programe sau proiecte pentru tineri finanțate din fonduri publice, au obligația de a consulta tinerii și organizațiile reprezentative ale acestora în elaborarea, implementarea și evaluarea politicilor și măsurilor care îi privesc. În plus, acolo unde există structuri reprezentative la nivel teritorial, autoritățile trebuie să consulte fundațiile județene pentru tineret (sau Fundația pentru Tineret a Municipiului București), în calitate de parteneri de dialog, instituționalizându-se astfel participarea tinerilor la procesul de decizie public.

Legea încurajează, de asemenea, înființarea consiliilor consultative ale tinerilor la nivel local și județean. Acestea oferă tinerilor și organizațiilor de tineret un cadru formal prin care pot interacționa cu autoritățile publice, își pot exprima opiniile și pot contribui la elaborarea politicilor locale de tineret. Scopul acestor structuri este de a consolida dialogul dintre factorii de decizie și tineri, dar gradul de implementare și eficiența lor diferă semnificativ de la o localitate la alta.

O altă prevedere importantă se referă la obligația de a aloca anual fonduri publice pentru activități și proiecte de tineret. Legea obligă autoritățile publice centrale și locale să prevadă linii bugetare distincte pentru finanțarea programelor, proiectelor și inițiativelor de tineret, în principal prin mecanisme transparente de finanțare competitivă. Acest mecanism urmărește să sprijine organizațiile de tineret și să încurajeze participarea civică, voluntariatul, participarea democratică și implicarea în comunitate.

Cadrul legislativ din România privind participarea la luarea deciziilor publice a evoluat treptat în ultimele două decenii. Acesta cuprinde atât reglementări generale privind participarea tinerilor cu vârste între 14 și 35 de ani, cât și prevederi mai recente care recunosc explicit dreptul copiilor cu vârste între 14 și 18 ani de a participa la procesele decizionale. Dacă primele reglementări urmăreau în principal încurajarea implicării civice a tinerilor și a participării acestora la viața publică, noul cadru legislativ privind drepturile copilului introduce obligații specifice pentru autoritățile publice de a consulta copiii în legătură cu deciziile care le afectează drepturile și interesele. Astfel, legislația prevede acum mecanisme obligatorii de consultare a copiilor, atât la nivelul autorităților publice locale, cât și centrale, recunoscând, cel puțin la nivel legislativ, rolul acestora în luarea deciziilor publice.

Evoluția cadrului legislativ privind participarea tinerilor și a copiilor

Principalul act normativ care reglementează participarea tinerilor în România este Legea nr. 350/2006 - Legea Tinerilor, care stabilește principiile generale, drepturile și mecanismele instituționale privind politicile de tineret și participarea tinerilor. Legea definește tinerii drept persoanele cu vârste cuprinse între 14 și 35 de ani și le recunoaște dreptul de a participa activ la viața publică, economică, socială, culturală și politică. Totodată, aceasta stabilește responsabilitatea autorităților publice de a crea oportunități prin care tinerii să poată contribui la procesele decizionale și de a sprijini implicarea lor civică.

Este important de specificat că Legea nr. 350/2006 nu se limitează doar la stabilirea unor principii generale, ci introduce și obligații specifice pentru autoritățile publice. Autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și instituțiile publice care implementează programe sau proiecte pentru tineri finanțate din fonduri publice, au obligația de a consulta tinerii și organizațiile reprezentative ale acestora în elaborarea, implementarea și evaluarea politicilor și măsurilor care îi privesc. În plus, acolo unde există structuri reprezentative la nivel teritorial, autoritățile trebuie să consulte fundațiile județene pentru tineret (sau Fundația pentru Tineret a Municipiului București), în calitate de parteneri de dialog, instituționalizându-se astfel participarea tinerilor la procesul de decizie public.

Legea încurajează, de asemenea, înființarea consiliilor consultative ale tinerilor la nivel local și județean. Acestea oferă tinerilor și organizațiilor de tineret un cadru formal prin care pot interacționa cu autoritățile publice, își pot exprima opiniile și pot contribui la elaborarea politicilor locale de tineret. Scopul acestor structuri este de a consolida dialogul dintre factorii de decizie și tineri, dar gradul de implementare și eficiența lor diferă semnificativ de la o localitate la alta.

O altă prevedere importantă se referă la obligația de a aloca anual fonduri publice pentru activități și proiecte de tineret. Legea obligă autoritățile publice centrale și locale să prevadă linii bugetare distincte pentru finanțarea programelor, proiectelor și inițiativelor de tineret, în principal prin mecanisme transparente de finanțare competitivă. Acest mecanism urmărește să sprijine organizațiile de tineret și să încurajeze participarea civică, voluntariatul, participarea democratică și implicarea în comunitate.

Deși Legea nr. 350/2006 reprezintă principalul cadru legislativ pentru promovarea participării tinerilor în România și stabilește obligații importante de consultare și finanțare pentru autoritățile publice, aceasta se adresează în primul rând tinerilor cu vârste între 14 și 35 de ani (iar în practică, mai ales celor de peste 18 ani), fără a trata distinct drepturile de participare ale copiilor. Prin urmare, deși adolescenții intră sub incidența acestor prevederi, legea nu stabilește mecanisme specifice prin care copiii să își poată exercita dreptul de a participa la luarea deciziilor publice.

O schimbare importantă a avut loc odată cu adoptarea, în noiembrie 2024, a Legii nr. 295/2024 pentru completarea Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, care introduce un capitol dedicat participării copiilor la luarea deciziilor (Capitolul XI¹, Participarea copiilor în procesul decizional). Este prima reglementare care cere autorităților locale și naționale să implice sistematic copiii cu vârste între 14 și 18 ani în procesele de luare a deciziilor publice.

Potrivit articolului 143, începând cu anul 2025, Parlamentul, Administrația Prezidențială, Guvernul, autoritățile administrației publice locale și toate instituțiile publice aflate în subordinea sau coordonarea acestora au obligația de a organiza anual cel puțin o sesiune de consultare cu copiii. Consultările trebuie să se desfășoare sub forma unor evenimente sau activități dedicate, care să ofere un mediu sigur pentru dialog și să încurajeze participarea copiilor la discutarea subiectelor care îi interesează.

De asemenea, pe lângă consultările anuale, legea obligă instituțiile publice să instituie mecanisme dedicate de consultare a copiilor. Totodată, instituțiile trebuie să desemneze sau să numească personal responsabil de coordonarea proceselor de participare a copiilor, inclusiv în colaborare cu școlile, organizațiile societății civile și alți actori relevanți. Instituțiile publice au și obligația de a publica pe propriile site-uri informații accesibile copiilor despre oportunitățile de participare. Astfel, cel puțin la nivel legislativ, consultarea copiilor și implicarea lor în procesele decizionale devin obligații pentru autoritățile publice.

Pentru a sprijini aplicarea noului cadru legislativ, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție a adoptat, prin Ordinul nr. 1541/2025, trei ghiduri metodologice:

- **Ghidul de consultare** prezintă principalele etape ale procesului de participare, de la identificarea temei și selectarea participanților până la pregătirea informațiilor într-un limbaj accesibil copiilor, facilitarea discuțiilor într-un mediu sigur și incluziv, documentarea opiniilor exprimate și informarea copiilor cu privire la rezultatele consultării.
- **Ghidul privind coordonatorii participării** stabilește profilul persoanelor desemnate să coordoneze aceste procese. Se recomandă ca acestea să aibă experiență în lucrul cu copiii, cunoștințe despre drepturile copilului și metodele participative, precum și capacitatea de a comunica eficient atât cu copiii, cât și cu instituțiile publice.
- **Ghidul de raportare** introduce un model standardizat prin care instituțiile trebuie să înregistreze principalele informații despre fiecare consultare: tema discutată, numărul și profilul copiilor participanți, metodele utilizate, principalele recomandări formulate de copii și măsurile luate ulterior de instituție.

Deși cele trei ghiduri contribuie la standardizarea procedurilor de lucru la nivelul instituțiilor publice, acestea nu stabilesc un cadru pentru implementarea, monitorizarea și evaluarea consultărilor. Prin urmare, în ciuda progresului important pe care noua legislație îl reprezintă pentru participarea copiilor la luarea deciziilor publice, aceasta prezintă o problemă majoră în ceea ce privește responsabilizarea instituțiilor. Legea nu prevede mecanisme de monitorizare, nici la nivel intern, în cadrul autorităților publice (de exemplu, prin rapoarte anuale privind aplicarea legii), nici la nivel extern, prin implicarea societății civile și a asociațiilor de copii. De asemenea, nu sunt stabilite termene pentru raportare și monitorizare și nici o instituție responsabilă de supravegherea aplicării legii.

Ce s-a schimbat prin Legea nr. 295/2024?

Legea nr. 295/2024 este prima lege din România (și una dintre primele la nivel mondial) care stabilește un cadru legislativ destinat participării copiilor cu vârste între 14 și 18 ani la luarea deciziilor publice, dincolo de domeniul educației.

Noua lege introduce următoarele schimbări:

- Recunoaște, pentru prima dată, printr-un cadru legislativ dedicat, dreptul copiilor cu vârste între 14 și 18 ani de a participa la luarea deciziilor publice. Anterior, participarea acestora era reglementată doar prin cadrul general al politicilor de tineret (Legea nr. 350/2006), fără prevederi specifice privind drepturile de participare ale copiilor.
- Introduce obligația organizării unor consultări anuale cu copiii de către Parlament, Administrația Prezidențială, Guvern, autoritățile locale și celelalte instituții publice aflate în subordinea sau coordonarea acestora.
- Obligă autoritățile publice să instituie mecanisme permanente de consultare, astfel încât copiii să poată fi consultați ori de câte ori sunt luate decizii sau desfășurate activități care le privesc drepturile sau interesele, nu doar în cadrul unor evenimente anuale.
- Obligă fiecare instituție publică să desemneze o persoană responsabilă de participarea copiilor.
- Obligă autoritățile publice să publice pe propriile site-uri informații accesibile copiilor despre oportunitățile de participare.

Alte forme instituționalizate de participare

Pe lângă acest cadru general, România dispune și de reglementări privind participarea elevilor la luarea deciziilor în domeniul educației. Reprezentarea elevilor a fost instituționalizată treptat prin mai multe acte legislative și administrative, Consiliul Național al Elevilor fiind principala structură de reprezentare a elevilor din învățământul preuniversitar. Înființat inițial prin Ordinul nr. 2782/2007, adoptat în decembrie 2007, Consiliul Național al Elevilor funcționează ca organism consultativ al Ministerului Educației și reprezintă elevii la nivel național.

Statutul participării elevilor a fost consolidat ulterior prin Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, care recunoaște explicit Consiliul Național al Elevilor drept partener consultativ al Ministerului Educației. Legea prevede existența structurilor de reprezentare a elevilor la nivel național, județean și școlar, stabilește că reprezentanții elevilor trebuie aleși democratic, fără intervenția cadrelor didactice, și recunoaște consiliile elevilor drept parteneri instituționali ai unităților de învățământ. Participarea elevilor este prevăzută și în mecanismele de conducere ale școlilor. Ordinul nr. 5231/2015 reglementează alegerea democratică, prin vot secret, a reprezentanților elevilor în consiliile de administrație ale unităților de învățământ, stabilește mandate de un an și atribuie consiliilor elevilor responsabilitatea organizării acestor alegeri. Aceste prevederi oferă elevilor posibilitatea de a participa direct, prin mecanisme formale, la luarea deciziilor la nivelul școlii.

Statutul elevului (Ordinul nr. 5707/2024), adoptat în 2024, consolidează aceste drepturi de participare, stabilind că învățământul preuniversitar este centrat pe elev și că deciziile importante privind sistemul de educație trebuie luate în urma consultării reprezentanților elevilor, inclusiv a Consiliului Național al Elevilor și a altor organizații reprezentative. Statutul recunoaște, de asemenea, dreptul elevilor de a participa în organizații reprezentative și de a utiliza spațiile școlare pentru activități de participare și reprezentare.

Legi care rămân pe hârtie? Lipsa unor mecanisme eficiente de monitorizare și evaluare

Deși România dispune de un cadru legislativ tot mai cuprinzător privind participarea copiilor, mecanismele de monitorizare a aplicării acestuia rămân insuficient dezvoltate. Legislația în vigoare stabilește obligații pentru instituțiile publice de a organiza consultări cu tinerii și, mai recent, cu copiii cu vârste între 14 și 18 ani, precum și de a institui mecanisme de participare. Cu toate acestea, prevederile privind monitorizarea, evaluarea și raportarea publică a respectării acestor obligații sunt limitate. În practică, nu există niciun sistem care să permită evaluarea modului în care autoritățile publice își îndeplinesc aceste responsabilități și nici indicatori comuni pentru măsurarea calității, frecvenței, caracterului incluziv sau impactului proceselor de participare a copiilor.

Această problemă se regăsește și în noua legislație privind participarea copiilor, întrucât ghidurile metodologice adoptate prin Ordinul nr. 1541/2025 standardizează raportarea activităților de consultare, dar nu instituie un mecanism explicit de monitorizare. Documentul nu precizează frecvența raportării, autoritatea responsabilă de colectarea și analizarea rapoartelor, procedurile prin care poate fi verificată respectarea obligațiilor legale, modalitatea de realizare a evaluărilor periodice sau măsurile de monitorizare și urmărire a modului în care autoritățile publice organizează și desfășoară consultările cu copiii. De asemenea, până în prezent nu au fost identificate rapoarte naționale publice privind aplicarea legii și nici dovezi privind existența unui mecanism structurat de monitorizare dedicat implementării Legii nr. 295/2024.

Arhitectura instituțională a participării tinerilor în România

Legislație	Legea nr. <u>295/2024</u> (pentru completarea Legii nr. <u>272/2004</u> privind protecția și promovarea drepturilor copilului)	<u>Legea Nr. 350/2006</u> <u>“Legea Tinerilor”</u>	Ordinul nr. <u>2782/2007</u> : Consiliul Național al Elevilor funcționează ca structură consultativă a Ministerului Educației și reprezintă elevii la nivel național. Ordinul nr. <u>5231/2015</u> : reglementează alegerea democratică a reprezentantului elevilor în consiliul de administrație al unităților de învățământ preuniversitar. <u>Ordinul nr. 5707/2024</u> : prevede că toate deciziile majore privind sistemul de învățământ preuniversitar sunt luate prin consultarea reprezentanților elevilor.
------------	--	---	---

Dispoziții esențiale	<p>Instituie obligația autorităților publice centrale și locale de a consulta copiii anual, precum și prin intermediul unor mecanisme instituționale permanente, cu privire la toate deciziile care le afectează drepturile și interesele.</p> <p>Impune desemnarea unor persoane cu atribuții specifice de facilitare și monitorizare a inițiativelor privind participarea copiilor.</p> <p>Încurajează colaborarea cu unitățile de învățământ și cu alți actori relevanți pentru a promova activ participarea copiilor și a integra această practică în activitatea curentă a instituțiilor.</p>	<p>Obligă autoritățile publice centrale și locale să implice tinerii și organizațiile reprezentative ale acestora în toate etapele elaborării, implementării și evaluării politicilor în domeniul tineretului.</p> <p>Promovează înființarea unor consilii consultative ale tinerilor și instituie obligația de a organiza proceduri de consultare cu federațiile de tineret la nivel județean.</p>	<p>Asigură reprezentarea elevilor prin consilii ale elevilor alese în mod democratic la nivelul unităților de învățământ, la nivel județean și național, Consiliul Național al Elevilor având rolul de structură consultativă oficială a Ministerului Educației în procesul de elaborare a politicilor educaționale și de luare a deciziilor.</p>
Finanțare	<p>Legea nr. 295/2024 nu instituie un mecanism specific de finanțare.</p>	<p>Legea nr. 350/2006 prevede alocarea de fonduri publice destinate organizațiilor de tineret și activităților pentru tineret.</p>	<p>Consiliul Național al Elevilor beneficiază de finanțare parțială din partea Ministerului Educației.</p>
Monitorizare și Evaluare	<p><u>Ordinul nr. 1541/2025:</u></p> <p>Cadru standardizat de raportare a activităților de participare a copiilor, care prevede obligația publicării pe site-ul autorității publice în termen de cel mult 60 de zile de la desfășurarea fiecărei activități, fără a institui însă un cadru general de monitorizare și evaluare.</p>	<p>Legea nr. <u>350/2006</u> nu prevede un cadru specific de monitorizare sau evaluare.</p>	<p>Ordinul Ministerial nr. <u>5428/2024:</u> CNE dispune de mecanisme interne de raportare și coordonare (de exemplu, raportul anual transmis Ministerului Educației și raportul anual al Comisiei de Etică), însă nu există un sistem public de monitorizare a respectării obligațiilor privind organizarea alegerilor la nivelul unităților de învățământ sau a funcționării mecanismelor de reprezentare a elevilor.</p>

II. UNDE SUNTEM CU IMPLICAREA COPIILOR ÎN DECIZIA PUBLICĂ?

Suntem încă departe, dar redăm mai jos principalele date de la nivel autorităților publice locale.

Metodologie

Analiza de față urmărește să evalueze măsura în care autoritățile publice locale aplică prevederile legislative privind consultarea copiilor și ce mecanisme de participare sunt funcționale la nivelul municipiilor și orașelor din România.

Cercetarea s-a concentrat în special asupra implementării Legii nr. 295/2024, care introduce obligația organizării anuale a unei consultări cu copiii, precum și asupra existenței altor forme de participare prevăzute de legislația privind drepturile copilului și politicile de tineret.

Pentru colectarea datelor, CRPE a transmis solicitări de informații de interes public către toate cele 319 de municipii și orașe din România, în baza Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public. Numărul total de răspunsuri a fost de 237, dar nu fiecare autoritate publică locală a răspuns la toate întrebările.

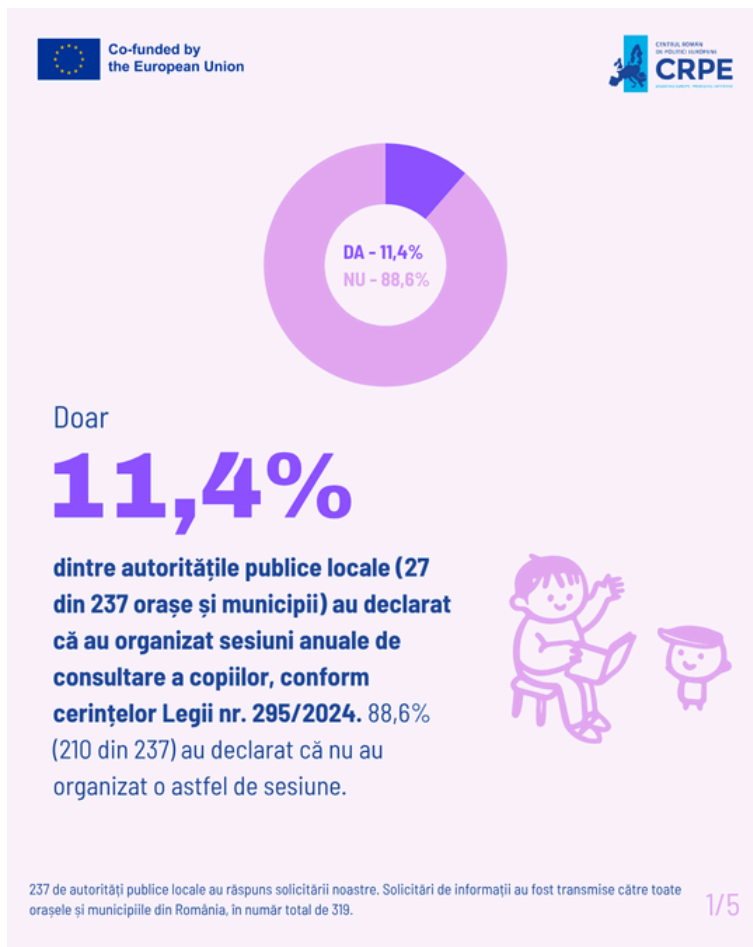
Solicitările au fost transmise în perioada mai 2026 - octombrie 2026, fiind retransmise acolo unde a fost nevoie de completări sau nu ni s-a răspuns. Cu toate acestea, un număr semnificativ de autorități publice locale nu au răspuns, subliniind opacitatea și lipsa de transparență crescute în relația dintre autoritățile publice și cetățeni sau societate civilă.

Răspunsurile primite au fost analizate individual, pentru a verifica în ce măsură activitățile și mecanismele descrise corespund întrebărilor adresate și, după caz, cerințelor legislative aplicabile. Prin urmare, datele prezentate în raport reflectă rezultatele verificării informațiilor furnizate de autorități, în limitele existenței acestora în spațiul public, nu doar răspunsurile declarative ale acestora. Limitările cercetării țin în mod special de imposibilitatea, în anumite contexte, de a verifica informațiile primite.

- 319 solicitări trimise (toate orașele și municipiile din România)
- 237 răspunsuri primite
- 82 autorități publice locale nu au răspuns solicitărilor

Perioada de colectare a datelor: Mai - Octombrie 2026

Întrebarea 1. Începând cu anul 2025, instituția dumneavoastră a organizat o sesiune anuală de consultare cu copiii prevăzută de Legea nr. 295/2024?

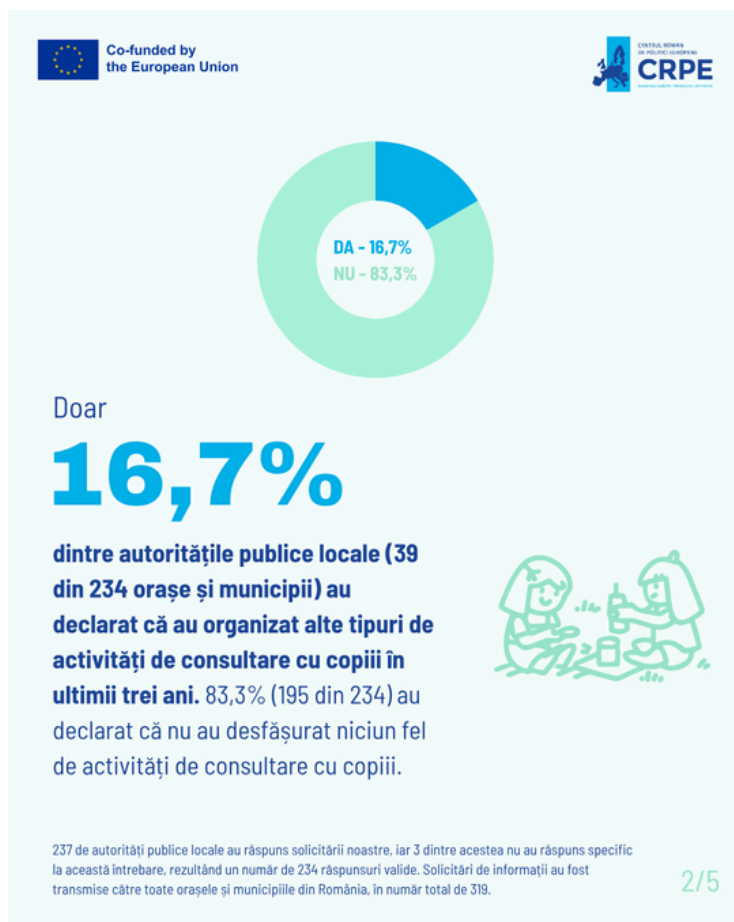
Articolul 143[^]2, Legea nr. 295/2024

(1) Începând cu anul 2025, Parlamentul, Administrația Prezidențială, Guvernul, autoritățile administrației publice locale, precum și instituțiile publice aflate în subordinea sau coordonarea acestora organizează anual cel puțin o sesiune de consultări cu copiii, care va consta în organizarea unui eveniment sau a unei activități dedicate în care să se asigure un cadru de dialog protejat și care încurajează participarea în ceea ce privește temele de interes pentru aceștia.

Doar 11,4% dintre autoritățile publice locale care au răspuns la întrebare (27 din 237) au declarat că au organizat o consultare cu copiii, în conformitate cu cerințele Legii nr. 295/2024. Celelalte 88,6% (210 din 237) au precizat că nu au organizat astfel de consultări.

237 de autorități publice locale au răspuns solicitării noastre. Solicitări de informații au fost transmise către toate orașele și municipiile din România, în număr total de 319.

Întrebarea 2. În ultimii 3 ani, ați organizat alte tipuri de activități de consultare cu copiii?

Doar 16,7% dintre autoritățile locale care au răspuns la întrebare (39 din 234) au declarat că au organizat alte tipuri de activități de consultare cu copiii în ultimii trei ani. 83,3% (195 din 234) au declarat că nu au desfășurat niciun fel de activități de consultare cu copiii.

237 de autorități publice locale au răspuns solicitării noastre, iar 3 dintre acestea nu au răspuns specific la această întrebare, rezultând un număr de 234 răspunsuri valide. Solicități de informații au fost transmise către toate orașele și municipiile din România, în număr total de 319.

Cum au fost consultați copiii: mecanisme, activități și exemple locale?

1. Forme de consultare: de la bugetare participativă, sondaje în școli la dialog direct cu administrația locală

Autoritățile care au raportat consultări au utilizat câteva instrumente pentru a colecta opiniile copiilor: chestionare și sondaje în școli, întâlniri cu reprezentanții administrației locale, consultări prin intermediul consiliilor consultative ale copiilor și tinerilor, precum și ateliere de lucru pentru formularea de propuneri. Totuși, răspunsurile indică diferențe între localități în ceea ce privește formele de implicare utilizate și gradul de participare a copiilor la procesele decizionale.

- **Timișoara:** În 2025, municipalitatea a organizat o ediție-pilot a programului „Timișoara Decide!”, dedicată liceelor, prin care elevii au fost implicați în decizii privind utilizarea fondurilor publice în proiecte gândite și promovate de ei. Am scris pe larg despre această inițiativă în cadrul ultimul raport al CRPE privind bugetarea participativă în România.
- **Alba Iulia:** În pregătirea programului „Alba Iulia – Capitala Tineretului din România 2026”, administrația a organizat un proces de consultare #yoUthNITED care inclus sondaje în licee, chestionare online, consultări în spații publice și sesiuni de lucru (Hackathon, Fabrica de Idei, CoNLucraTin).
- **Târgu Lăpuș:** Întâlniri lunare cu reprezentanții tinerilor din cele două licee ale orașului.
- **Vaslui:** Consultări cu Consiliul Consultativ pe Probleme de Tineret, organizate de cel puțin două ori pe an.

O distincție importantă privește natura activităților raportate. Multe autorități au inclus în categoria consultărilor activități recreative, campanii de informare și prevenire a consumului de droguri, vizite la primărie și zile ale porților deschise sau activități specifice programelor „Școala Verde” sau „Școala Altfel”. Aceste activități pot contribui la informarea și implicarea comunității, dar nu reprezintă, în sine, consultări cu copiii, fiind de multe ori evenimente singulare și/sau doar cu scop informativ.

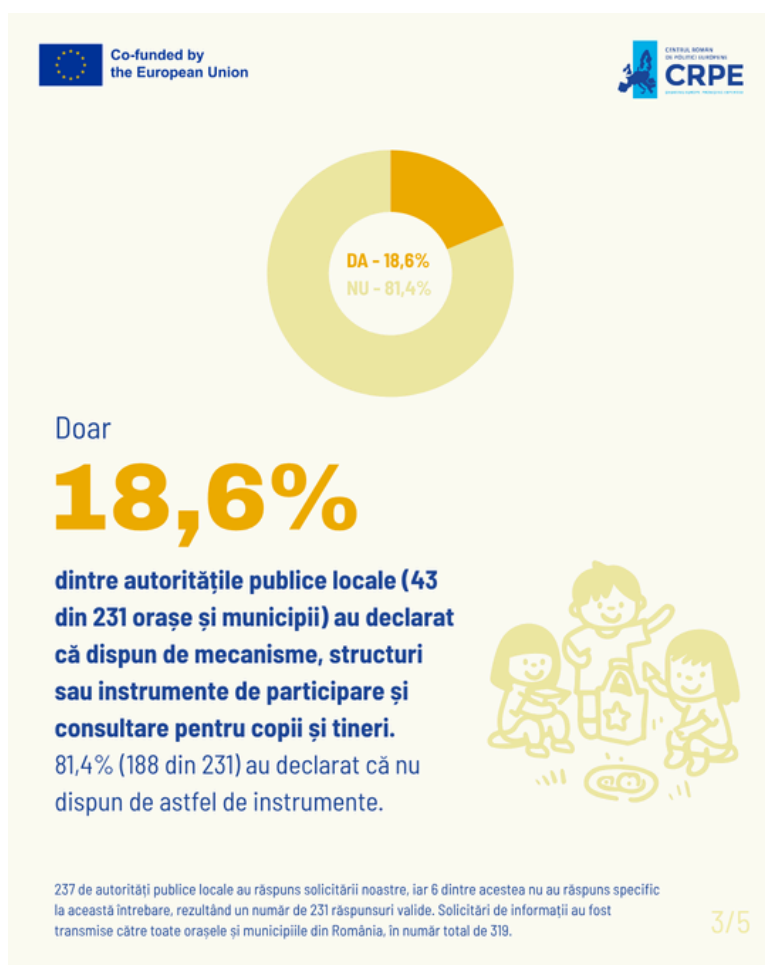
2. Tematicile consultărilor: de la nevoile din educație și spații publice la priorități comunitare

Temele abordate în consultări includ:

- **Educație și infrastructură școlară:** condițiile de învățare, dotările unităților de învățământ.
- **Spații publice și recreere:** amenajarea parcurilor, a locurilor de joacă și a altor spații destinate copiilor.
- **Cultură, sport și timp liber:** organizarea de evenimente locale și dezvoltarea oportunităților de participare la activități culturale și sportive.
- **Mediu și dezvoltare durabilă:** protecția mediului și schimbările climatice.
- **Egalitate și incluziune:** egalitatea de gen și prevenirea bullying-ului.
- **Priorități locale și utilizarea fondurilor publice:** identificarea nevoilor comunității și formularea de propuneri pentru îmbunătățirea condițiilor de viață.

Aceste exemple arată că, acolo unde au fost raportate, consultările au abordat teme diverse, cu potențialul de a conecta experiențele și nevoile copiilor cu prioritățile administrației locale. **Cu toate acestea, rămâne neclar în ce măsură opiniile și propunerile formulate de copii se reflectă efectiv în deciziile și politicile publice locale.** Absența mecanismelor de monitorizare a preluării și implementării acestor propuneri, precum și lipsa rapoartelor care să documenteze rezultatele consultărilor, reprezintă o vulnerabilitate majoră. Fără astfel de instrumente, este dificil de evaluat impactul participării copiilor și de asigurat transparența și responsabilizarea autorităților în raport cu opiniile exprimate de aceștia.

Întrebarea 3. Ce mecanisme, structuri sau instrumente de participare și consultare a tinerilor, respectiv a copiilor cu vârsta cuprinsă între 14 și 18 ani, există la nivelul instituției dumneavoastră?

Articolul 143[^]2, Legea nr. 295/2024

(2) Instituțiile prevăzute la alin. (1) vor planifica un mecanism dedicat de consultări cu copiii în ceea ce privește temele de interes pentru aceștia, ce va fi activat în funcție de activitățile și deciziile respectivei instituții, în măsura în care acestea sunt relevante pentru problematica drepturilor copilului.

Doar 18,6% dintre autoritățile publice locale care au răspuns la întrebare (43 din 231) au declarat că dispune de mecanisme, structuri sau instrumente de participare și consultare pentru copii și tineri. 81,4% (188 din 231) au declarat că nu dispun de astfel de instrumente.

237 de autorități publice locale au răspuns solicitării noastre, iar 6 dintre acestea nu au răspuns specific la această întrebare, rezultând un număr de 231 răspunsuri valide. Solicitări de informații au fost transmise către toate orașele și municipiile din România, în număr total de 319.

Întrebarea 3 a urmărit să identifice, la nivel general, instrumentele și structurile prin care autoritățile publice locale facilitează dialogul cu tinerii, dar și specific cu copiii cu vârste între 14 și 18 ani, precum și măsura în care acest dialog este instituționalizat.

Din răspunsurile primite se disting trei categorii principale de mecanisme:

- **Structuri organizate în cadrul administrației locale**, precum centrele de tineret;
- Structuri dedicate participării copiilor și tinerilor, precum consiliile copiilor din Bacău, Brașov, Moinești (Inițiativa Localități Prietene ale Copiilor, derulată de UNICEF), Deva sau Alba Iulia, sau structurile consultative de tineret din alte localități;
- **Instrumente de consultare și comunicare**, precum chestionarele, sondajele de opinie, petițiile și dezbaterile publice.

Cele mai frecvent menționate instrumente sunt chestionarele și sondajele de opinie, dezbaterile publice și colaborările cu unitățile de învățământ sau organizațiile de tineret. Deși acestea pot facilita exprimarea opiniilor și transmiterea nevoilor către administrația locală, predominanța lor sugerează că dialogul instituționalizat rămâne limitat, iar participarea se bazează în mare măsură pe mecanisme punctuale, cu un nivel redus de formalizare.

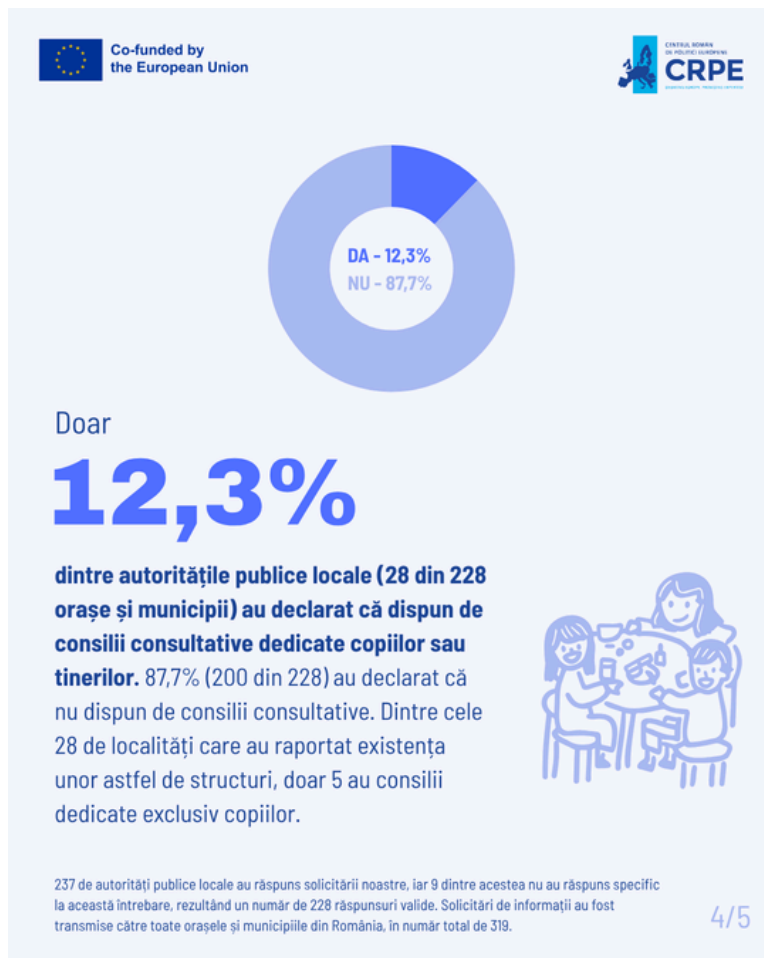
În plus, răspunsurile nu oferă suficiente informații despre modul în care opiniile copiilor și tinerilor sunt documentate, integrate în politicile publice sau reflectate în deciziile autorităților. În acest caz, lipsa unor rapoarte de monitorizare și a unor mecanisme clare de feedback limitează transparența procesului și posibilitatea de a evalua impactul participării.

Exemple de mecanisme dedicate participării copiilor și tinerilor

- **Alba Iulia:** administrația a menționat Grupul de Acțiune Locală (GAL) pentru Tinerii din Alba Iulia și mecanismul de dialog #AlbaTin, care include sondaje în licee, chestionare online și sesiuni de lucru.
- **Bacău:** a fost menționată existența Consiliului Local al Copiilor, o structură dedicată reprezentării și participării copiilor.
- **Deva:** administrația a raportat două structuri distincte: Consiliul Copiilor Deveni, destinat copiilor cu vârste între 12 și 18 ani, și Consiliul Consultativ pentru Tineret, adresat persoanelor cu vârste între 14 și 35 de ani.

Aceste exemple indică existența unor inițiative locale care depășesc consultarea punctuală și creează structuri dedicate dialogului cu copiii și tinerii. Totuși, existența formală a unor astfel de mecanisme nu garantează, în sine, participarea efectivă la procesul decizional. Pentru a evalua funcționarea lor, sunt necesare raportări periodice privind frecvența întâlnirilor, reprezentativitatea participanților, rolul acestora în formularea politicilor locale și modul în care autoritățile răspund utilizează inputul copiilor și tinerilor.

Întrebarea 4. Există, la nivelul unității administrativ-teritoriale, un Consiliu al Tinerilor sau al Copiilor sau o altă structură consultativă similară constituită pe lângă Consiliul Local?

Legea nr. 350/2006 a tinerilor

Art. 4, e) stimularea cooperării autorităților și instituțiilor publice centrale și locale cu structurile neguvernamentale de tineret și pentru tineret, prin înființarea de consilii consultative constituite din organizațiile neguvernamentale de și pentru tineret de pe lângă fiecare autoritate sau instituție publică centrală ori locală care gestionează fonduri destinate tineretului

Legea 295/2024 pentru completarea Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului

Articolul 143[^]2 (2) Instituțiile prevăzute la alin. (1) vor planifica un mecanism dedicat de consultări cu copiii în ceea ce privește temele de interes pentru aceștia, ce va fi activat în funcție de activitățile și deciziile respectivei instituții, în măsura în care acestea sunt relevante pentru problematica drepturilor copilului.

Doar 12,3% dintre autoritățile publice locale care au răspuns la întrebare (28 din 228) au declarat că dispun de consilii consultative dedicate copiilor sau tinerilor. 87,7% (200 din 228) au declarat că nu dispun de consilii consultative.

237 de autorități publice locale au răspuns solicitării noastre, iar 9 dintre acestea nu au răspuns specific la această întrebare, rezultând 228 răspunsuri valide. Solicitări de informații au fost transmise către toate orașele și municipiile din România, în număr total de 319.

O constatare relevantă este că, dintre cele 28 de localități care au raportat existența unor astfel de structuri, doar 5 au consilii dedicate exclusiv copiilor (Brașov, Alba Iulia, Bacău, Moinești și Deva), ceea ce indică o disponibilitate limitată a mecanismelor instituționale de reprezentare distinctă a acestora.

Doar 12,3% dintre autoritățile publice locale care au răspuns la întrebare (28 din 228) au declarat că dispun de consilii consultative dedicate copiilor sau tinerilor. 87,7% (200 din 228) au declarat că nu dispun de consilii consultative. 237 de autorități publice locale au răspuns solicitării noastre, iar 9 dintre acestea nu au răspuns specific la această întrebare, rezultând 228 răspunsuri valide. Solicitări de informații au fost transmise către toate orașele și municipiile din România, în număr total de 319.

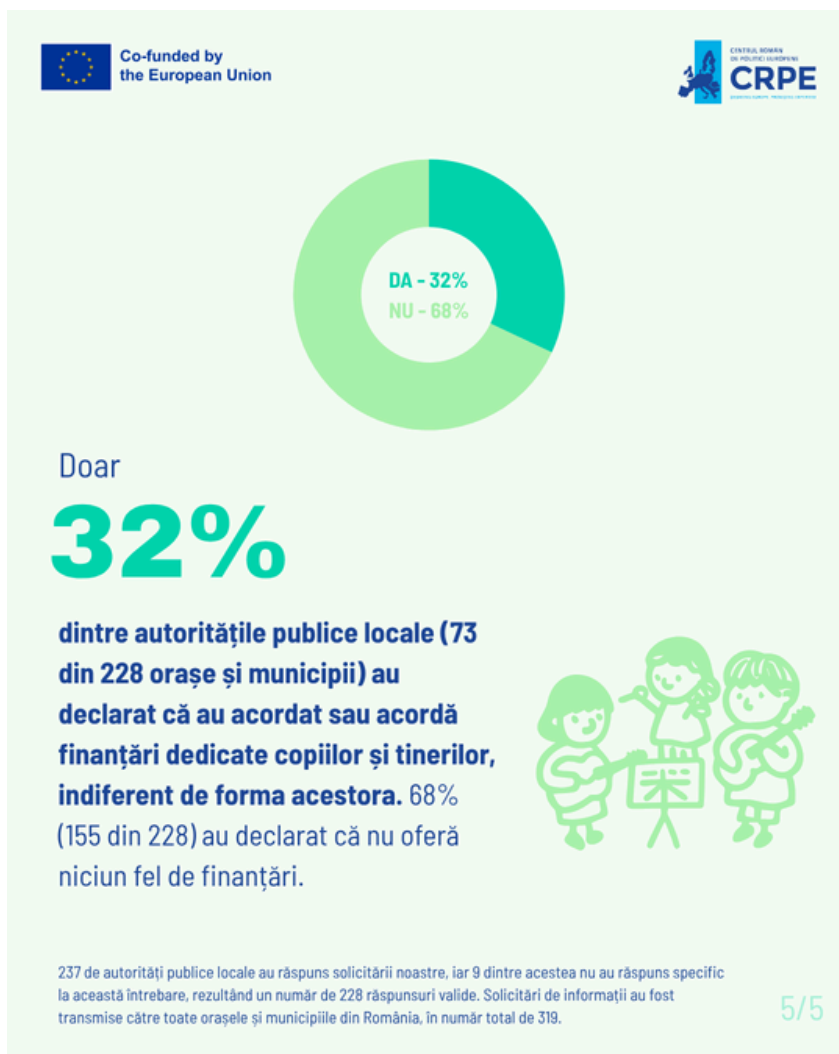
O constatare relevantă este că, dintre cele 28 de localități care au raportat existența unor astfel de structuri, doar 5 au consilii dedicate exclusiv copiilor (Brașov, Alba Iulia, Bacău, Moinești și Deva), ceea ce indică o disponibilitate limitată a mecanismelor instituționale de reprezentare distinctă a acestora.

Analiza răspunsurilor a evidențiat și diferențe în modul în care autoritățile au interpretat existența unor asemenea structuri. Unele au menționat consilii ale elevilor organizate la nivelul școlilor, organizații independente de tineret sau structuri consultative județene, care nu reprezintă consilii ale copiilor sau tinerilor constituite la nivelul administrației publice locale. În alte cazuri, autoritățile au făcut referire la consilii care funcționaseră în trecut, dar care nu mai erau active la momentul transmiterii răspunsului. De asemenea, au fost identificate situații în care consiliile fuseseră înființate oficial prin hotărâri ale consiliului local, fără ca acestea să fi desfășurat activități.

Aceste date arată că existența formală a unei structuri consultative nu garantează funcționarea sa efectivă. Evaluarea mecanismelor de participare trebuie să țină cont atât de statutul lor oficial, cât și de activitatea desfășurată, de continuitatea funcționării și de capacitatea acestora de a reprezenta opiniile copiilor și tinerilor în dialogul cu administrația locală.

Municipiul Brașov a creat Consiliul Copiilor Brașoveni, cu misiunea de a reprezenta vocea copiilor și adolescenților în relația cu autoritățile locale din municipiul Brașov. Consiliul are 20 copii membri și 10 copii supleanți. În perioada noiembrie 2025 - iunie 2026, copiii din Consiliul Copiilor Brașoveni au participat la 14 activități, printre care ateliere de lucru și întâlniri cu autoritățile publice. În cadrul acestor întâlniri, copiii au fost consultați cu privire la problemele care îi privesc și au lucrat la propuneri de proiecte care ar putea fi implementate la nivelul municipiului Brașov.

Întrebarea 5. Autoritatea publică locală a acordat sau acordă finanțări nerambursabile pentru proiecte destinate copiilor sau tinerilor?

Legea nr. 350/2006 a tinerilor

Art. 28, 1) Consiliile județene și Consiliul General al Municipiului București, precum și consiliile locale ale municipiilor reședință de județ constituie anual, în cadrul bugetelor proprii, Fondul destinat activităților de tineret.

Legea nr. 295/2024 nu include nicio referință privind finanțarea sau alocarea de resurse dedicate privind evenimentele, mecanismele de consultare sau interacțiunile cu copiii.

Doar 32% dintre autoritățile publice locale care au răspuns la această întrebare (73 din 228) au declarat că au acordat sau acordă finanțări dedicate copiilor și tinerilor, indiferent de forma acestora. Cele mai multe dintre aceste autorități publice locale (50) au declarat finanțări în baza Legii 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general. 13 autorități publice locale au declarat că au derulat programe de bugetare participativă care au inclus cetățeni tineri sau au fost dedicate copiilor și tinerilor. În unele cazuri, autoritățile locale au bifat mai multe tipuri de finanțări. 68% (155 din 228) au declarat că nu oferă niciun fel de finanțări.

237 de autorități publice locale au răspuns solicitării noastre, iar 9 dintre acestea nu au răspuns specific la această întrebare, rezultând un număr de 228 răspunsuri valide. Solicitări de informații au fost transmise către toate orașele și municipiile din România, în număr total de 319.

Finanțările menționate au vizat în principal activități sportive, de protejare a mediului, culturale, educaționale și recreative, precum și inițiative de implicare civică și participare a tinerilor în viața comunității.

Câteva exemple de mecanisme de finanțare:

- **Cluj-Napoca:** finanțări nerambursabile acordate în baza Legii nr. 350/2005 și programul de bugetare participativă pentru tineri „CoM’ON Cluj-Napoca”.
- **Timișoara:** program de bugetare participativă dedicat liceenilor, derulat în 2025.
- **Focșani:** buget anual de 20.000 de lei alocat Consiliului Local al Tinerilor pentru finanțarea proiectelor propuse de acesta.
- **Sfântu Gheorghe:** programul de finanțare nerambursabilă „Sfântu Gheorghe sprijină tinerii”, cu un buget de 50.000 de lei în 2026.

Aceste exemple arată că există inițiative locale prin care tinerii pot accesa resurse financiare pentru propriile proiecte. Cu toate acestea, numărul redus de mecanisme dedicate ridică întrebări privind accesibilitatea finanțării pentru inițiativele conduse de tineri și măsura în care aceștia dispun de resurse concrete pentru a-și transforma ideile în proiecte cu impact la nivelul comunității. Și mai problematică rămâne lipsa de evaluare a acestor mecanisme la nivelul tuturor administrațiilor publice, respectiv transparența redusă a finanțărilor sau impactului acestora. Cu puține excepții, precum programele de bugetare participativă de la Timișoara sau programe de tip C’mon, proiectele susținute de aceste finanțări sunt puțin comunicate public.

Co-funded by
the European Union

Despre autori

Alexandru Damian este director de programe la Centrul Român de Politici Europene (CRPE) și are o vastă experiență în domeniul bune guvernări, administrației publice și activismului civic. Este licențiat în Științe Politice la Universitatea din București și deține o diplomă de masterat în Științe Politice de la Universitatea Liberă din Bruxelles.

E-mail: alexandru.damian@crpe.ro

Maria Suciu este cercetătoare la Centrul Român de Politici Europene (CRPE), unde lucrează la proiecte de cercetare și advocacy dedicate democrației și incluziunii sociale. A absolvit un masterat în Politici Publice Europene la London School of Economics (LSE), cu o specializare în regiunea Balcanilor, și este licențiată în Studii Europene la King's College London și Sciences Po.

E-mail: maria.suciu@crpe.ro

Maria-Daria Cîrje urmează două programe de masterat, în Relații Internaționale la Universitatea din București și în Securitate și Diplomatie la Școala Națională de Studii Politice și Administrative (SNSPA). Este licențiată în Relații Internaționale și Organizații Internaționale la Universitatea din Groningen. În prezent, este stagiară în cadrul Centrului Român de Politici Europene (CRPE), unde contribuie la activități de cercetare și advocacy în domeniul guvernanței europene și al participării civice.

E-mail: daria.cirje@crpe.ro

Finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile și punctele de vedere exprimate aparțin exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat opiniile și punctele de vedere ale Uniunii Europene sau ale Agenției Executive Europene pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană și nici autoritatea finanțatoare nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.